

Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 27 juni 2025, nr. 1711110 houdende de wijziging van de Regeling aanmelding en toelating hoger onderwijs in verband met de wijziging van de nadere vooropleidingseisen

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gelet op artikelen 7.25, eerste, tweede en vierde lid en 7.26, eerste en tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

Besluit:

ARTIKEL I. WIJZIGING VAN DE REGELING AANMELDING EN TOELATING HOGER ONDERWIJS

De Regeling aanmelding en toelating hoger onderwijs wordt als volgt gewijzigd:

A

In Artikel 1.1 wordt bij de begripsbepaling '*opleiding*' na 'tweede lid, onderdeel a' ingevoegd 'en onderdeel b'.

B

Bijlage A wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef '1. In deze bijlage wordt verstaan onder:' wordt in de rij 'wisC' na 'wisC' een ':' toegevoegd.

2. In de alfabetische volgorde van de tabel 'Economie' wordt een rij ingevoegd, luidende:

Economie & Samenleving	*	*	*	wisA of wisB
------------------------	---	---	---	--------------

3. In de alfabetische volgorde van de tabel 'Gezondheidszorg' wordt een rij ingevoegd, luidende:

Regenerative Medicine and Technology	biol	nat + wisB	#	#
--------------------------------------	------	------------	---	---

4. In de alfabetische volgorde van de tabel 'Landbouw en natuurlijke omgeving' wordt een rij ingevoegd, luidende:

Data Science for Global Challenges	*	*	biol of nat of schk	#
------------------------------------	---	---	---------------------	---

5. De tabel 'Natuur' wordt als volgt gewijzigd:

a. In de alfabetische volgorde wordt een rij ingevoegd, luidende:

Brain Science	biol	nat	#	#
---------------	------	-----	---	---

b. De rij 'Natuurwetenschap en Innovatiemanagement' wordt vervangen door:

Natuurwetenschap en Innovatiemanagement	*	*	(Minimaal) twee van de volgende vakken: biol, nat, en/of schk	(wisA of wisB) + (minimaal) twee van de volgende vakken: biol, nat, en/of schk
---	---	---	---	--

6. De tabel 'Sectoroverstijgend' wordt als volgt gewijzigd:

a. In de alfabetische volgorde wordt een rij ingevoegd, luidende:

Cybersecurity & Cybercrime	*	*	*	wisA of wisB
----------------------------	---	---	---	--------------

b. De rij 'Global Sustainability Science' wordt vervangen door:

Global Sustainability Science	*	*	biol of nat of schk	(wisA of wisB) + (minimaal) twee van de volgende vakken: biol, nat, schk, en/of (econ of ak)
-------------------------------	---	---	---------------------	--

c. In de alfabetische volgorde wordt een rij ingevoegd, luidende:

Science for Sustainable Societies	*	*	ak of biol of nat of schk	(wisA of wisB) + (ak of biol of econ of nat of schk)
-----------------------------------	---	---	---------------------------	--

C

Bijlage B wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef '1. In deze bijlage wordt verstaan onder:' worden na de rij '*n/t*: natuur, leven & technologie' de volgende rijen ingevoegd:

<i>PgP-T</i> :	Praktijkgerichte Programma Technologie
<i>PgP-M</i> :	Praktijkgerichte Programma Maatschappij

2. In paragraaf 1. Associate degree-instroom met havo-diploma wordt de tabel 'Economie (instroom met havo-diploma)' als volgt gewijzigd:

a. De rij 'Leisure & Events Management' vervalt.

b. De rij 'Tourism Management' vervalt.

3. In paragraaf 1. Associate degree-instroom met havo-diploma wordt de tabel 'Techniek (instroom met havo-diploma)' als volgt gewijzigd:

a. De rij 'Civiele Techniek Projectvoorbereiding en -realisatie' vervalt.

b. De rij 'Engineering' wordt vervangen door:

Engineering	*	*	*	wisA of wisB
-------------	---	---	---	--------------

c. De rij 'Integraal Bouwmanagement' vervalt.

d. De rij 'Maritieme Techniek' wordt vervangen door:

Maritieme Techniek	*	*	*	wisA of wisB
--------------------	---	---	---	--------------

e. De rij 'Mechatronica' wordt vervangen door:

Mechatronica	*	*	*	wisA of wisB
--------------	---	---	---	--------------

f. De rij 'Mechatronica in de Smart Industry' wordt vervangen door:

Mechatronica in de Smart Industry	*	*	*	wisA of wisB
-----------------------------------	---	---	---	--------------

g. De rij 'Projectleider Techniek' wordt vervangen door:

Projectleider Techniek	*	*	*	wisA of wisB
------------------------	---	---	---	--------------

h. In de alfabetische volgorde wordt een rij ingevoegd, luidende:

Smart Asset Maintenance	*	*	*	wisA of wisB
-------------------------	---	---	---	--------------

i. De rij 'Werktuigbouwkunde' wordt vervangen door:

Werktuigbouwkunde	*	nat of nlt of o&o	nat of nlt of o&o	(wisA of wisB) + (nat of nlt of o&o)
-------------------	---	-------------------	-------------------	---

4. In paragraaf 2. Associate degree-instroom met vwo-diploma wordt de tabel 'Economie (instroom met vwo-diploma)' als volgt gewijzigd:

a. De rij 'Leisure & Events Management' vervalt.

b. De rij 'Logistiek en Economie' vervalt.

5. In paragraaf 2. Associate degree-instroom met vwo-diploma wordt de tabel 'Techniek (instroom met vwo-diploma)' als volgt gewijzigd:

a. De rij 'Civiele Techniek Projectvoorbereiding en -realisatie' vervalt.

b. De rij 'Engineering' wordt vervangen door:

Engineering	*	*	*	wisA of wisB
-------------	---	---	---	--------------

c. De rij 'Integraal Bouwmanagement' vervalt.

d. De rij 'Maritieme Techniek' wordt vervangen door:

Maritieme Techniek	*	*	*	wisA of wisB
--------------------	---	---	---	--------------

e. De rij 'Mechatronica' wordt vervangen door:

Mechatronica	*	*	*	wisA of wisB
--------------	---	---	---	--------------

f. De rij 'Mechatronica in de Smart Industry' wordt vervangen door:

Mechatronica in de Smart Industry	*	*	*	wisA of wisB
-----------------------------------	---	---	---	--------------

g. De rij 'Projectleider Techniek' wordt vervangen door:

Projectleider Techniek	*	*	*	wisA of wisB
------------------------	---	---	---	--------------

h. In de alfabetische volgorde wordt een rij ingevoegd, luidende:

Smart Asset Maintenance	*	*	*	wisA of wisB
-------------------------	---	---	---	--------------

i. De rij 'Werktuigbouwkunde' wordt vervangen door:

Werktuigbouwkunde	*	nat of nlt of o&o	nat of nlt of o&o	(wisA of wisB) + (nat of nlt of o&o)
-------------------	---	-------------------	-------------------	--------------------------------------

6. In paragraaf 3. Bachelorinstroom met havo-diploma wordt de tabel 'Economie (instroom met havo-diploma)' als volgt gewijzigd:

- a. De rij 'Food and Business' vervalt.
- b. De rij 'Leisure & Events Management' vervalt.
- c. De rij 'Tourism Management' vervalt.

7. In paragraaf 3. Bachelorinstroom met havo-diploma wordt de tabel 'Onderwijs (instroom met havo-diploma)' als volgt gewijzigd:

- a. De rij 'Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Algemene Economie' vervalt.
- b. De rij 'Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Economie' wordt vervangen door:

Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Economie	*	*	*	be of econ of m&o
---	---	---	---	-------------------

- c. De rij 'Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Natuurkunde' wordt vervangen door:

Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Natuurkunde	*	nat of nlt of o&o of PgP-T	nat of nlt of o&o of PgP-T	(nat of nlt of o&o of PgP-T) + (wisA of wisB)
--	---	----------------------------	----------------------------	---

8. In paragraaf 3. Bachelorinstroom met havo-diploma wordt in de tabel 'Gezondheidszorg (instroom met havo-diploma)' de rij 'Medische Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken' vervangen door 'Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken'.

9. In paragraaf 3. Bachelorinstroom met havo-diploma wordt de tabel 'Landbouw en natuurlijke omgeving (instroom met havo-diploma)' als volgt gewijzigd:

- a. De rij 'Diermanagement' wordt vervangen door:

Diermanagement	*	*	biol	biol + (wisA of wisB)
----------------	---	---	------	-----------------------

- b. De rij 'Milieukunde' wordt vervangen door:

Milieukunde	*	*	*	wisA of wisB
-------------	---	---	---	--------------

- c. De rij 'Toegepaste Biologie' wordt vervangen door:

Toegepaste Biologie	*	*	schk	schk + (wisA of wisB)
---------------------	---	---	------	-----------------------

- d. De rij 'Tuinbouw en Akkerbouw' wordt vervangen door:

Tuinbouw en Akkerbouw	*	*	schk	schk + (wisA of wisB)
-----------------------	---	---	------	-----------------------

- e. De rij 'Voedingsmiddelentechnologie' wordt vervangen door:

Voedingsmiddelentechnologie	*	*	schk	schk + (wisA of wisB)
-----------------------------	---	---	------	-----------------------

10. In paragraaf 3. Bachelorinstroom met havo-diploma wordt de tabel 'Techniek (instroom met havo-diploma)' als volgt gewijzigd:

a. De rij 'Elektrotechniek' wordt vervangen door:

Elektrotechniek	*	*	*	wisA of wisB
-----------------	---	---	---	--------------

b. In de rij 'B Engineering' wordt 'B Engineering' vervangen door 'Engineering'.

c. De rij 'Industrieel Product Ontwerpen' wordt vervangen door:

Industrieel Product Ontwerpen	*	*	*	wisA of wisB
-------------------------------	---	---	---	--------------

d. De rij 'Maritieme Techniek' wordt vervangen door:

Maritieme Techniek	*	nat of nlt of o&o of PgP-T	nat of PgP-T	(nat of PgP-T) + (wisA of wisB)
--------------------	---	----------------------------	--------------	---------------------------------

e. De rij 'Mechatronica' wordt vervangen door:

Mechatronica	*	nat of nlt of o&o	nat of nlt of o&o	(wisA of wisB) + (nat of nlt of o&o)
--------------	---	-------------------	-------------------	--------------------------------------

f. De rij 'Milieukunde' wordt vervangen door:

Milieukunde	*	*	*	wisA of wisB
-------------	---	---	---	--------------

g. De rij 'Technische Informatica' wordt vervangen door:

Technische Informatica	*	*	*	wisA of wisB
------------------------	---	---	---	--------------

h. De rij 'Werktuigbouwkunde' wordt vervangen door:

Werktuigbouwkunde	*	nat of nlt of o&o	nat of nlt of o&o	(wisA of wisB) + (nat of nlt of o&o)
-------------------	---	-------------------	-------------------	--------------------------------------

11. In paragraaf 4. Bachelorinstroom met vwo-diploma wordt de tabel 'Economie (instroom met vwo-diploma)' als volgt gewijzigd:

a. De rij 'Leisure & Events Management' vervalt.

b. De rij 'Tourism Management' vervalt.

12. In paragraaf 4. Bachelorinstroom met vwo-diploma wordt de tabel 'Onderwijs (instroom met vwo-diploma)' als volgt gewijzigd:

a. De rij 'Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Algemene Economie' vervalt.

b. De rij 'Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Economie' vervalt.

13. In paragraaf 4. Bachelorinstroom met vwo-diploma wordt de tabel 'Landbouw en natuurlijke omgeving (instroom met vwo-diploma)' als volgt gewijzigd:

a. De rij 'Milieukunde' wordt vervangen door:

Milieukunde	*	*	*	wisA of wisB
-------------	---	---	---	--------------

b. De rij 'Toegepaste Biologie' wordt vervangen door:

Toegepaste Biologie	*	*	schk	schk + (wisA of wisB)
---------------------	---	---	------	-----------------------

c. De rij 'Tuinbouw en Akkerbouw' wordt vervangen door:

Tuinbouw en Akkerbouw	*	*	nlt of o&o of schk	schk + (wisA of wisB)
-----------------------	---	---	--------------------	-----------------------

d. De rij 'Voedingsmiddelentechnologie' wordt vervangen door:

Voedingsmiddelentechnologie	*	*	schk	schk + (wisA of wisB)
-----------------------------	---	---	------	-----------------------

14. In paragraaf 4. Bachelorinstroom met vwo-diploma wordt de tabel 'Techniek (instroom met vwo-diploma)' als volgt gewijzigd:

a. In de rij 'B Chemie' wordt 'B Chemie' vervangen door 'Chemie'.

b. De rij 'Elektrotechniek' wordt vervangen door:

Elektrotechniek	*	*	*	wisA of wisB
-----------------	---	---	---	--------------

c. In de rij 'B Engineering' wordt 'B Engineering' vervangen door 'Engineering'.

d. De rij 'Industrieel Product Ontwerpen' wordt vervangen door:

Industrieel Product Ontwerpen	*	*	*	wisA of wisB
-------------------------------	---	---	---	--------------

e. De rij 'Mechatronica' wordt vervangen door:

Mechatronica	*	nat of nlt of o&o	nat of nlt of o&o	(wisA of wisB) + (nat of nlt of o&o)
--------------	---	-------------------	-------------------	--------------------------------------

f. De rij 'Milieukunde' wordt vervangen door:

Milieukunde	*	*	*	wisA of wisB
-------------	---	---	---	--------------

g. De rij 'Werktuigbouwkunde' wordt vervangen door:

Werktuigbouwkunde	*	nat of nlt of o&o	nat of nlt of o&o	(wisA of wisB) + (nat of nlt of o&o)
-------------------	---	-------------------	-------------------	--------------------------------------

D

In bijlage D wordt in paragraaf 1. Associate degree-opleidingen waarvoor aanvullende eisen gelden de rij 'Sport' vervangen door:

Sport	Voldoende aanleg en geschiktheid.			
-------	-----------------------------------	--	--	--

ARTIKEL II. INWERKINGTREDING

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 september 2025, met uitzondering van artikel I, onderdeel C, subonderdeel 6a dat op 1 september 2026 in werking treedt.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
E.E.W. Bruins*

TOELICHTING

Algemeen

1. Inleiding

De onderhavige wijziging van de Regeling Aanmelding Toelating en Toelating Hoger Onderwijs (Ratho) heeft betrekking op de wijzigingen van de nadere vooropleidingseisen van associate degree- en bacheloropleidingen. Voor deze opleidingen aan bekostigde instellingen die zijn geregistreerd in de Registratie instellingen en opleidingen (RIO voorheen Croho) en tevens nadere vooropleidingseisen stellen zijn in bijlagen A en B die eisen opgenomen. Bijlage A heeft betrekking op de nadere vooropleidingseisen voor bacheloropleidingen van het wetenschappelijk onderwijs. Bijlage B omvat nadere vooropleidingseisen voor associate degree en bacheloropleidingen van het hoger beroepsonderwijs. De nadere vooropleidingseisen van opleidingen waarbij de instroom is beëindigd, worden verwijderd uit deze bijlagen. De opleidingen die voorheen nadere vooropleidingseisen stelden maar die niet langer stellen worden eveneens verwijderd uit deze bijlagen.

Nieuwe opleidingen die tot op heden niet werden verzorgd door een bekostigde instelling en voornemens zijn nadere vooropleidingseisen te stellen aan de aspirant- studenten die vanaf september 2025 instromen zijn toegevoegd aan de bijlagen. Daarnaast worden nadere vooropleidingseisen aangepast, bijvoorbeeld versoepeld of verzwakt, op basis van verzoeken van instellingen. Verder zijn er enkele technische reparaties en verbeteringen in de artikelen aangebracht.

2. Nieuwe vakken praktijkgerichte havo

In bijlage B zijn twee nieuwe vakken uit het voortgezet onderwijs opgenomen: het gaat om het Praktijkgerichte Programma Technologie (PgP-T) en het Praktijkgerichte Programma Maatschappij (PgP-M). Deze vakken worden op de havo aangeboden sinds 2022. Het voornemen is om de ontwikkelde vakken vanaf 2026 structureel te verankeren in regelgeving.

3. Gevolgen

3.1 Gevolgen voor DUO

Een conceptversie van deze wijzigingsregeling is voorgelegd aan DUO met het verzoek een uitvoeringstoets hierover uit te brengen. DUO stelt vast dat aan de wijzigingsregeling voor DUO geen uitvoeringsconsequenties zijn verbonden.

3.2 Financiële gevolgen

Er worden geen financiële gevolgen of lasten verwacht als gevolg van deze wijzigingsregeling.

3.3 Regeldruk

De wijzigingen van de nadere vooropleidingseisen en de technische wijzigingen in de Ratho leiden niet tot aanvullende regeldruk voor instellingen. De wijzigingsregeling is voorgelegd voor toetsing op regeldruk aan het Adviescollege toetsing regeldruk (hierna: ATR). Het ATR heeft het dossier niet geselecteerd voor een formeel advies, omdat het geen omvangrijke gevolgen voor de regeldruk heeft.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onderdeel A, onderdeel B, subonderdeel 1, onderdeel C, subonderdelen 8, 10b, 14a, 14c

Deze wijzigingen betreffen correcties, technische aanpassingen en/of taalkundige verbeteringen. Per abuis is de verwijzing naar hbo-bacheloropleidingen in de definitie van wat onder een opleiding wordt verstaan in deze regeling weggefallen. Met deze wijziging is dat gecorrigeerd. Daarnaast is bij de omschrijving van wiskunde C een teken weggefallen. Met deze wijziging wordt dit gecorrigeerd.

Artikel I, onderdeel B, subonderdelen 2, 3, 4, 5a, 6a, 6c, onderdeel C, subonderdelen 3h, 5h

Deze wijzigingen betreffen nieuwe opleidingen met nadere vooropleidingseisen die worden toegevoegd aan de Regeling.

Artikel I, onderdeel B, subonderdelen 5b, 6b, onderdeel C, subonderdelen 2a en 2b, 3a en 3b, 3d t/m 3g, 3i, 4a, 5a en 5b, 5d t/m 5g, 5i, 6a t/m 6c, 7b, 9a t/m 9e, 10a, 10c, 10e t/m 10h, 11a en 11b, 12b, 13a t/m 13d, 14b, 14d t/m 14g, onderdeel D

Deze wijzigingen betreffen versoepelingen van de nadere vooropleidingseisen. Opleidingen die door versoepelingen niet langer nadere vooropleidingseisen stellen worden uit de bijlagen van de regeling verwijderd. Daarnaast ziet een aantal van deze wijzigingen op het mogelijk maken van toelating van aspirant-studenten met het profiel Cultuur en Maatschappij (CM) met eventueel aanvullende vakken die geen verplicht onderdeel zijn van dat profiel, zoals scheikunde.

Artikel I, onderdeel C, subonderdelen 3c, 4b, 5c, 7a, 12a

Een aantal opleidingen worden niet langer door de betreffende onderwijsinstelling(en) aangeboden en daarom worden deze verwijderd uit de Ratho.

Artikel I, onderdeel C, subonderdelen 1, 7c, 10d

Met de wijziging wordt het mogelijk voor opleidingen in het hbo om de vakken Praktijkgerichte Programma Technologie (PgP-T) en het Praktijkgerichte Programma Maatschappij (PgP-M) als nadere vooropleidingseis op te nemen.

Artikel II Inwerkingtreding

Deze wijzigingen treden in werking per 1 september 2025, met uitzondering van artikel I, onderdeel C, subonderdeel 6a op verzoek van de onderwijsinstelling.

*De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
E.E.W. Bruins*